

processes of interaction and dialogue between enterprises and end users. A deeper analysis of marketing communications provides a portfolio approach, which in the general case is a corporate one. Its components are: Commodity Market Portfolio, Resource Portfolio, Consumer Portfolio and Technology Portfolio.

УДК 368.330

СТРАХОВИЙ РИЗИК ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ТЕОРІЇ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ

ВОРОНКОВА О.М.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансових ринків,
ПОЗДНЯКОВА Л.О.,
кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри фінансових ринків,
Університет державної фіскальної
служби України

У статті аргументовано, що визначення сутності та економічного змісту страхового ризику є підґрунтям для формування сучасної теорії страхової системи. На основі теоретичного аналізу домінуючих наукових теорій, підходів та інструментів дослідження категорії «ризик» обґрунтовано, що ризик необхідно розглядати як явище, в основу якого закладено невизначеність багатофакторних змін у соціально-економічній сфері. Виокремлено основні ознаки, які характеризують ризик як економічне явище. Узагальнення наукового доробку щодо визначення сутності та економічного змісту категорії «страховий ризик» сприяло удосконаленню теоретичних підходів до його трактування та дозволило ввести у термінологічний обіг авторське визначення. Зроблено висновок, що дослідження теорії та функціонально-організаційної структури страхової системи необхідно реалізовувати через призму ідентифікації сутності та змісту страхового ризику.

Ключові слова: страхова система, ризик, страховий ризик, невизначеність, ймовірність.

В статье аргументировано, что определение сущности и экономического содержания страхового риска является основой для формирования современной теории страховой системы. На основе теоретического анализа доминирующих научных теорий, подходов и инструментов изучения категории «риск» обосновано, что риск как экономическую категорию следует рассматривать как явление, в основу которого заложена неопределенность многофакторных изменений в социально-экономической сфере. Выделены основные признаки, которые характеризуют риск как экономическое явление. Обобщение научных

исследований сущности и экономического содержания категории «страховой риск» способствовало усовершенствованию теоретических подходов к его трактовке и позволило предложить авторское определение. Сделан вывод, что исследование теории и функционально-организационной структуры страховой системы необходимо проводить через призму идентификации сущности и содержания страхового риска.

Ключевые слова: *страховая система, риск, страховой риск, неопределенность, вероятность.*

The article states that defining of the essence and economic content of insurance risk is the basis for forming the modern theory of the insurance system. On the basis of the theoretical analysis of the dominant scientific theories, approaches and tools for studying the category of "risk", it was concluded that the risk as an economic category should be considered as a phenomenon which is based on uncertainty of multifactor changes in the social and economic sphere. The main features that characterize risk as an economic phenomenon are highlighted. The generalization of the scientific studies about the definition of the essence and economic content of the category "insurance risk" contributed to the improvement of theoretical approaches to its interpretation and allowed to propose an author's definition. It is concluded that the study of the theory and functional and organizational structure of the insurance system should be implemented through identification of the essence and economic content of insurance risk.

Key words: *insurance system, risk, insurance risk, uncertainty, probability.*

Постановка проблеми. Розвиток вітчизняної страхової системи на сучасному етапі відбувається в умовах необхідності кардинального реформування. Наявність застарілих проблем та виникнення безлічі новітніх суттєво знижують ефективність страхової системи та гальмують її розвиток. Розв'язання проблемних питань можливе за умови перегляду і експлікації раніше сформованої теорії та методології страхового ризику та його ролі у формуванні адекватної до сьогодення теорії страхової системи. Використання методології системного підходу дозволило нам ідентифікувати страхову систему як динамічну цілісну єдність, яка має складну, ієрархічну структуру, складається із взаємозалежних та взаємопов'язаних елементів, кожний з яких може розглядатися як окрема система, виконує функції формування та перерозподілу грошових коштів з метою страхового захисту [1, с. 149]. Основною метою створення страхової системи є ефективний страховий захист від конкретизованих страхових ризиків в сфері комерційного і соціального страхування. Визначення сутності та економічного змісту категорії «страховий ризик» є підґрунтям для переосмислення теорії страхової системи, яка гармонізується із сучасними реаліями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До найбільш вагомих розробок теорії та методології ризику відносяться праці видатних західних вчених Ф. Найта, А. Маршалла, Г. Марковица. Особливе місце у вивченні теорії ризику займають наукові роботи таких вітчизняних дослідників, як Е. Лібанова і О. Устенко. Значну увагу вивченню та розвитку теорії та методології страхового ризику приділено у наукових працях знаного вітчизняного фахівця в галузі страхування С. Осадця, зарубіжних вчених Л. Ретмана, Т. Федорової та інш. Водночас ідентифікація

страхового ризику як підґрунтя для формування сучасної теорії страхової системи є мало дослідженим питанням і потребує подальшого наукового обґрунтування.

Метою статті є наукове обґрунтування сутності та економічного змісту страхового ризику як основи формування сучасної теорії страхової системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історичне підґрунтя формування поняття «ризик» пов'язане із невизначеністю розвитку як суспільства, так і окремого індивіда. Сучасні домінуючі наукові теорії ризику можна поділити на дві основні групи: класична точка зору щодо ризику (як загроза негативного наслідку події) і неокласична (як ймовірність відхилення від передбаченого результату). Класична теорія дозволяє розкрити сутність ризику через наукове поняття «невизначеність», використовуючи для його формалізації такі категорії як випадковість та ймовірність [1, с. 217]. В класичній теорії ризик ототожнюється тільки з математичним очікуванням втрат. Тобто ризик є ні що інше як збиток, який нанесений в результаті здійснення тієї або іншої операції. Головною метою класичної теорії ризику є вирішення проблеми наукового пізнання та управління ризиком. У неокласичних теоріях ризик перетворюється зі статичного об'єкта в динамічний процес взаємодії людини, суспільства і природи, що дозволяє його досліджувати через призму комплексу цих взаємозв'язків. В основу неокласичної теорії ризику, одним із засновників якої вважається А. Маршалл [2], покладено твердження про ризик як амплітуду коливань можливого прибутку. Неокласична теорія економічного ризику визначає ризик як ймовірність відхилення від заданих цілей.

На сьогодні існує декілька напрямлень щодо вивчення теорії ризиків. Російськими вченими [3] систематизовано і виокремлено три основних концептуальних підходи до визначення сутності категорії «ризик»: загальносоціологічний (ризик розглядається як атрибутивна характеристика раціональної діяльності); аксіологічний (ризик представляється як результат накопичення регресивного потенціалу); стохастичний (ризик розглядається як форма невизначеності результату підприємницької діяльності). Комплексне використання основних засад всіх трьох концепцій у ідентифікації категорії «страховий ризик» дозволить не тільки визначити сутність та економічну природу цієї категорії, але й дослідити її з точки зору взаємозв'язку та взаємозалежності із категорією «суспільство», врахувати підвищення на сучасному етапі майже у всіх сферах людського буття рівня ризикованості, невизначеності та появу новітніх видів ризиків.

Вже на початку XVIII століття, завдяки науковим здобуткам природничих наук, було розроблено більшість інструментів вивчення феномену ризику, які використовуються і сьогодні, зокрема, в страхуванні: статистична вибірка, застосування теорії ймовірності, закон великих чисел, середньоквадратичне відхилення тощо. Подальший розвиток теорії ризиків сприяв виокремленню таких фундаментальних понять як корисність (Д. Бернуллі, 1738 рік); регресія (Ф. Гальтон, 1885 рік); диверсифікація (Г. Марковиц, 1952 рік) [4; 5; 6]. Водночас наукова категорія «ризик» має широку етимологію щодо базового поняття, що значно ускладнює її визначення.

Відомий вітчизняний вчений Е. Лібанова [7, с. 103] у національній доповіді зазначає, що на сьогодні ризик визначається як «кількісна міра небезпеки, тобто ризик – це вірогідність появи небажаної події, та як «ризик -

максимальний збиток, який супроводжується даною подією». Крім того, ризик визначається як «вірогідна міра щодо виникнення техногенних та природних явищ, які супроводжуються формуванням та впливом шкідливих факторів, а також завданям при цьому соціальним, екологічним, економічним та іншими видами збитків». Тобто, позиція академіка Е. Лібанової ґрунтується на класичній теорії ризику, вчений ідентифікує ризик як небезпеку, небажану подію, збиток. Вітчизняні науковці В. Лук'янова і Т. Головач [8, с. 22] так само трактують ризик як втрату, небезпеку, невизначеність. Такої ж думки дотримується і ряд інших українських науковців [9; 10; 11]. Отже, обґрунтування категорії «ризик» через призму класичної теорії ризику є найпоширенішим серед вітчизняних та зарубіжних науковців

Разом з тим, у науковій літературі наведені й інші підходи щодо висвітлення сутності та змісту категорії «ризик». Так, сучасне трактування ризику, яке запропоновано у монографії західних вчених [12], ґрунтується на визначенні ризику як ситуації та дії. Тобто, в основу ризику покладено невизначеність щодо завершення будь-якої конкретної ситуації або події. Розкриваючи сутність категорії «ризик», автори роблять важливий висновок, що результати реалізації ризику можуть мати не тільки негативний, але й позитивний характер.

Принципово новий підхід до визначення ризику запропонували зарубіжні вчені Т. Бачкаї, Д. Мессен, Д. Мінко: «Ризик не є збитком завданям реалізацією рішення, а можливістю відхилення від цілі заради досягнення якої приймалось рішення» [13]. Таким чином, важливим елементом ризику є факт ймовірності відхилення від обраної мети, бажаного результату. Термін «ймовірність» є фундаментальним для теорії ризиків і дозволяє кількісно оцінювати події відповідно до ступеню вірогідності їх настання. За одиницю вимірювання приймається ймовірність достовірної події, тобто такої, яка обов'язково станеться. Цінним є висновок авторів, що в процесі реалізації ризику може виникнути відхилення від поставленої мети, як в позитивну, так і негативну сторону.

На думку Л. Тепмана [14, с. 9-12], ризику як економічній категорії притаманні ряд суттєвих ознак, до головних з них відносяться:

- суперечливість – з одного боку, ризик несе важливі економічні, політичні та духовні наслідки, позитивно впливаючи на суспільний розвиток; з іншого – ризик призводить до авантюризму, суб'єктивізму, зумовлюючи ті чи інші соціально-економічні та моральні втрати;
- альтернативність – передбачає необхідність вибору між двома чи декількома варіантами рішень; там, де немає вибору, ризикова ситуація не виникає, а значить, ризик відсутній;
- невизначеність – є неоднорідною за формою прояву та змістом; прорахований ризик виступає одним із способів зняття невизначеності.

Узагальнюючи наведений вище аналіз наукових праць щодо ідентифікації категорії «ризик», виокремимо основні ознаки, які характеризують його як економічне явище, а саме: можливість матеріальних і інших втрат, які пов'язані із здійсненням вибраної в умовах невизначеності альтернативи; існування ймовірності досягнення бажаного (позитивного) результату; можливість визначення інтегральної характеристики ризику – його вартості. Зважаючи на

необхідність розроблення більш комплексного, універсального підходу до визначення ризику як фінансової категорії, яка відображає його економічну природу, зарубіжний дослідник Ю. Слепухіна [15] запропонувала таку дефініцію: «Ризик – це суб'єктивна оцінка об'єктивної невизначеності, яка відображає множину змін рівноважної стійкості соціально-економічної системи і виражена у формі функції випадкової події». Вчений при визначенні ризику як фінансової категорії вводить у термінологічний обіг таке важливе та влучне поняття як «множина змін рівноважної стійкості соціально-економічної системи». Тобто, науковий підхід до визначення сутності та економічної природи ризику не повинен обмежуватися тільки переліком та узагальнення негативних проявів та явищ у соціально-економічній сфері. Цінним також є виокремлення об'єктивних ризиків, тобто незалежних від сприйняття людини та суб'єктивних – залежних від індивідуального сприйняття.

Такий підхід до ідентифікації категорії «ризик» надає можливість зробити важливі висновки щодо зв'язку ризикової ситуації і супроводжуваних її умов, а саме: наявність невизначеності; необхідність вибору альтернативного рішення; можливість оцінити ймовірність вибору альтернатив. Таким чином, зважаючи на економічну природу ризику, пропонуємо під ризиком як фінансовою категорією розуміти явище, в основу якого покладено невизначеність щодо багатofакторних змін у соціально-економічній сфері, які можна оцінити з точки зору ймовірності настання та за результатами реалізації.

В основі різних теорій ризику фіксуються методологічні принципи, які гармонують із динамікою еволюції парадигмальних основ наукової теорії та відображають сформовану специфіку і розмежування різних дисциплінарних областей [16]. Більшість соціально-економічних процесів характеризуються невизначеністю та множинністю різновидів внутрішнього стану та зовнішнього середовища. Отже, поняття «ризик» має багатогранний, міжпредметний характер, визначення його сутності та змісту має місце у цілому ряді наук. Зокрема, у страхуванні ризик досліджується в якості окремої наукової категорії: як страховий або не страховий ризик; як ризик, який відноситься до комерційного або соціального страхування; як категорія, якій характерний комплекс сутнісних значень.

Американський економіст Ф. Найт [1], поділив ризики на дві категорії: ризик, ймовірність якого можна статистично прорахувати і який підлягає страхуванню і ризик (невизначеність), який категорично не підлягає страхуванню. Відомі дослідники в галузі страхування С. Осадець [17], Л. Рейтман [18], Т. Федорова [19] пропонують комплексний підхід до визначення категорії «ризик» у страхуванні. Так, професор С. Осадець [17] тяжіє до класичної теорії трактування ризику і пропонує під страховим ризиком розуміти «певну подію, на випадок якої проводиться страхування...»; «об'єкт страхування»; «вид відповідальності страховика»; «розподіл між страховиком і страхувальником шкоди, заподіяної страховим випадком». Однак, на наш погляд, ризик не можна буквально ототожнювати з об'єктом страхування, оскільки не всі об'єкти можуть підлягати страхуванню. Також вчений, з нашої точки зору, помилково уподібнює поняття «ризик» і «вид відповідальності», адже, не зважаючи на логічний взаємозв'язок між цими категоріями, вони мають різну етимологію і сутнісне значення.

Не в повній мірі погоджуємося із точкою зору В. Фурмана [20, с. 12], який зазначає, що під ризиком треба розуміти «конкретний страховий випадок...; імовірність завдання збитку життю, здоров'ю, майну страхувальника (застрахованого)...; передбачувану подію, на випадок настання якої здійснюється страхування; об'єкт страхування; вид відповідальності». З нашої точки зору, у запропонованому визначенні наведено хаотичне нагромадження формальних ознак ризику, не враховано специфіку, сутність та природу ризику як страхового явища.

За визначенням Л. Рейтмана [18], категорію «страховий ризик» слід трактувати як «імовірність нанесення збитку від страхового випадку»; «конкретний страховий випадок»; «частина вартості майна, не охоплена страхуванням і залишена тим самим на ризику страхувальника»; «конкретний об'єкт страхування». У даному трактуванні сутність ризику розкрито через призму взаємовідносин між страховиком і страхувальником. Водночас, розуміння страхового ризику як частини вартості майна, яка не охоплена страхуванням, на наш погляд, є помилковим, так, як у цьому випадку не можна говорити про ризик як страховий. В науковій праці [19] Т. Федорова зазначає, що «в основі страхування покладено поняття ризику як випадкової події, який приводить до збитку». Домінантою у визначенні поняття «ризик» вченим визначено подію, а також виокремлено важливі характеристики ризику – випадковість і збиток, однак, увагу зацентровано тільки на негативному значенні ризику.

У вітчизняній науці слід відмітити праці дослідників, які вивчали ризик, характерний для окремих галузей комерційного страхування. Приміром, О. Свістунов [21, с. 5], досліджуючи сільськогосподарські ризики та особливості їх страхування, запропонував визначати сільськогосподарський ризик як економічну категорію, яка «пов'язана з імовірністю настання певних неконтрольованих подій, що спричиняють втрату виробничих ресурсів або частини прибутку, а також є причиною невизначеності та конфліктності взаємодії суб'єкта господарювання з природним і економічним середовищем; має піддаватися кількісній та якісній оцінці з метою проведення страхування можливих збитків залежно від виду ризику та масштабів його впливу на підприємство». Вчений виокремлює такі характерні ознаки ризику як невизначеність та конфліктність, можливість кількісно та якісно оцінити ризик з метою страхування. Водночас ризик розглядається виключно з позиції збитку, втрат.

У науковій праці О. Охріменко [22, с. 10], яка дослідила страхування у сфері туризму, сформульовано висновок «про тісний взаємозв'язок між ризиками та причинами (факторами, джерелами), які призводять до їх виникнення: ризик, який є результатом дії фактора, у свою чергу, виступає фактором виникнення іншого ризику, який є у наступній ланці ланцюга». Приймаючи на страхування ризики, страховики самі стають носіями ризику, зокрема, ризику невиконання або неповного виконання своїх зобов'язань перед страхувальником, тобто ризику неплатоспроможності або ризику банкрутства. У даному випадку можна говорити про амбітендентність, тобто подвійність дії ризиків в страховій сфері.

Вітчизняний дослідник А. Баранов [23], із позицій системності й

комплексності, пропонує визначати страховий ризик як «конкретний об'єкт страхування, що характеризується власною страховою оцінкою та ступенем імовірності завдання збитку, стосовно якого менеджментом приймаються рішення, котрі повинні подолати невизначеність у ситуації невідкладного вибору». З нашої точки зору, вільне отожднення ризику і об'єкта страхування є некоректним, так як не кожний ризик може бути страховим. Крім того, потребують додаткового пояснення такі формулювання як «власна страхова оцінка», «ситуація невідкладного вибору». Водночас, автор, цілком справедливо, наділяє страховий ризик такими ознаками як невизначеність та ступінь ймовірності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи наведене, робимо висновок, що еволюційна трансформація досліджень ризику у будь-якій сфері діяльності ґрунтується на основі класичної та неокласичної теорії ризиків. Представники класичної теорії ризиків пов'язують цю категорію виключно із збитками, втратами, а представники неокласичної школи, думку яких ми підтримуємо, – із відхиленнями отриманого результату від очікуваного. Разом з тим, обидві школи дотримуються позиції, що економічний ризик виникає при наявності невизначеності та його можна оцінити за результатом реалізації. Узагальнюючи науковий доробок щодо визначення сутності та змісту категорії «страховий ризик», ми дійшли висновку, що страховий ризик слід розглядати не просто як об'єкт страхування, а як явище, в основу якого покладено, з одного боку, невизначеність, з іншого – можливість оцінити ступінь ймовірності настання тієї множини негативних або позитивних змін, які можуть відбутися із об'єктом страхування.

В залежності від існування конкретного ризику, виникає потреба у його усуненні або пом'якшенні наслідків проходження, що можливе лише за умови страхування. Таким чином, на страховому ринку виникає потреба у певному страховому продукті і пропозиція з боку страховика відповідної страхової послуги. Чим точніше буде здійснено ідентифікацію страхових ризиків, а також їхню систематизацію, тим ефективнішою та адекватнішою до сучасних вимог буде організація страхової системи. Отже, функціонально-організаційну структуру страхової системи слід формувати на основі поглибленого вивчення теоретичних та практичних аспектів страхового ризику.

Слід зауважити, що наведений аналіз наукових праць щодо визначення поняття «страховий ризик» відноситься виключно до сфери комерційного страхування. Водночас, основними складовими елементами страхової системи є система комерційного та система соціального страхування. Отже, більш поглибленого вивчення і обґрунтування сутності та змісту потребує поняття «соціальний ризик», який притаманний сфері соціального страхування.

Література:

1. Позднякова Л.О. Формування модернізаційної парадигми страхової системи в контексті Євроінтеграції / Л.О. Позднякова // Тези доповідей International scientific conference Economy and Management: «Modern Transformation in the Age of Globalization» (March 24, 2017). – Klaipeda: Klaipeda University, Lithuania, 2017. – 200 p.
2. Найт Ф.Х. Риск, неопределенность и прибыль / Ф.Х. Найт; пер. с англ.

- М.Я. Каждана [Центр еволюц. економіки]. – М.: Дело, 2003. – 359 с.
3. Маршалл А. Принципы экономической науки: в 3-х т. / А. Маршалл; пер. с англ. – М.: Прогресс. Фирма «Универсал», 1993.
 4. Мальцева Г. О сущности категории «риск» / Г. Мальцева, Ю. Рожков, М. Терский // Вестник ХГАЭП. – 2006. – №1. – С. 72.
 5. Пикфорда Д. Управление рисками / Д. Пикфорда. – М.: ООО «Вершина», 2004. – 352 с.
 6. Von Neumann, J. and Morgenstern, O. (1953). Theory of games and economic behavior. Princeton: Princeton University Press.
 7. Markowitz, H.M. (1952). Portfolio Selection. Journal of Finance, 7, 1, 71–91.
 8. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М. Лібанова / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. – 412 с.
 9. Лук'янова В.В. Економічний ризик: навч. посіб. / В.В. Лук'янова, Т.В. Головач – К.: Академвидав, 2007. – 464 с.
 10. Устенко О.Л. Теория экономического риска: монограф. / О.Л. Устенко – К.: МАУП, 1997. – 164 с.
 11. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. / Л.І. Донець – К.: Центр навч. літ., 2006. – 312 с.
 12. Машина Н.І. Економічний ризик та методи його вимірювання: навч. посіб. / Н.І. Машина – К.: Центр навч. літ., 2003. – 188 с.
 13. Covello V.T., Merkhofer M.V. (1993). Risk Assessment Methods. Plenum Press, London.
 14. Бачкаи Т. Хозяйственный риск и методы его измерения / Т. Бачкаи, Д. Мессена, Д. Мико и др.; пер. с венг. – М.: Экономика, 1979. – 184 с.
 15. Тэпман Л.Н. Риски в экономике/ Л.Н. Тэпман; под ред. проф. В.А. Швандара. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 380 с.
 16. Слепухина Ю.Э. Риск как экономическая категория: распределение рисков в страховании / Ю.Э. Слепухина // Страховое дело. – Сентябрь, 2008. – С. 53-60.
 17. Jaeger, C., Webler, T., Rosa, E. and Renn, O. (2013). Risk, Uncertainty and Rational Action. Hoboken: Taylor and Francis.
 18. Страхування: підручник / Кер. авт.. кол. і наук. ред. С.С. Осадець. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 566.
 19. Государственное страхование в СССР: учеб. / Под ред. Л.И. Ретмана. – М.: Финансы и статистика, 1989. – С. 34.
 20. Основы страховой деятельности / Отв. ред., проф. Т.А. Федорова. – М.: Издательство БЕК, 2002. – 768 с.
 21. Фурман В.М. Страховий ринок в Україні: проблеми становлення та стратегія розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економ. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / В.М. Фурман. – Київ, 2006. – 36 с.
 22. Свістунов О.С. Страхування в системі забезпечення фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» /

О.С. Свістунов. – Київ, 2010. – 20 с.

23. Охріменко О.О. Страхування у сфері туризму : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економ. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.О. Охріменко. – Ірпінь, 2011. – 29 с.

24. Баранов А.Л. Ідентифікація страхових ризиків та її значення для управління страховим портфелем / А.Л. Баранов // Фінанси України. – 2011. – №8. – С. 115-124.

The article states that defining of the essence and economic content of insurance risk is the basis for the formation of the modern theory of the insurance system, which is in harmony with modern realities.

On the basis of the theoretical analysis of the dominant scientific theories, approaches and tools for studying the category of "risk", it was concluded that the risk as an economic category should be considered as a phenomenon which is based on uncertainty of multifactor changes in the social and economic sphere. The main features that characterize risk as an economic phenomenon are highlighted. The generalization of the scientific studies about the definition of the essence and economic content of the category "insurance risk" contributed to the improvement of theoretical approaches to its interpretation and allowed to propose an author's definition. We came to the conclusion that insurance risk should be considered not only as an object of insurance, but as a phenomenon including on the one hand uncertainty, on the other hand – an opportunity to assess the degree of probability of occurrence of the set of negative or positive changes that may occur with the object of insurance.

Depending on the existence of a specific risk there is a need to eliminate or mitigate the consequences of passing which is possible only through insurance. The more precise will be the identification of insurance risks as well as their systematization, the more effective and more adequate the modern requirements will be the organization of the insurance system. Consequently, the functional and organizational structure of the insurance system should be formed on the basis of in-depth study of theoretical and practical aspects of insurance risk.

It is concluded that the study of the theory and functional and organizational structure of the insurance system should be implemented through identification of the essence and economic content of insurance risk.